

Nora Blaasvær
Generalsekretær i Kirkens SOS

Hviskeleken

Husker du hviskeleken som vi lekte rundt bordet i bursdagsselskaper? En fant på hva som skulle hviskes, og hvisket dette inn i øret på sidemannen. Så ble det hvisket videre til alle rundt bordet – for til slutt å ende opp hos sistemann som måtte si det han hørte høyt. Oftest til stor fornøyelse for alle deltagere fordi det som ble hvisket av førstemann hadde forandret seg til noe helt annet underveis.

Hviskeleken. Heretter kalt lytteleken. For det er vel det det egentlig handler om – å lytte. Intens og konsentrert lytting – for å oppfatte det som hviskes, det som mumles, det som knises inn i øret ditt i et bursdagsselskap. Av en elev i timen, av en datter rundt middagsbordet, av en pasient i stolen tvers overfor deg. Av et anonymt menneske en natt på en telefonlinje. For så å fortolke det du hører. Hva hviskes – egentlig? Og hva hører jeg?

Jeg skulle lytte. Jeg var med en eldre mann til jevnlig hjertekontroller etter at han fikk satt inn defibrillator.

Halvtimene på legens kontor var intense lytteøvelser. Jeg var med fordi den eldre mannen ikke maktet kombinasjonen av å være til stede og gjennomføre timen, og samtidig lytte til informasjon som ble gitt, besvare spørsmål – og selv stille spørsmål om egen tilstand. Eller mest av alt: spørre om eget liv. For hele livet var forandret etter hjertemaskinen, på godt og på vondt. Det

var sikkert blitt orientert om før operasjonen skjedde – men informasjonen gikk ikke inn før den var omgjort til erfaringer knyttet til faktisk levd liv. Så det var jeg som lyttet, og som etterpå skulle gjenta for den eldre mannen hva som egentlig var blitt sagt om hans tilstand der inne på undersøkelsesrommet.

Jeg lyttet. Til tikkende datamaskiner som gav den siste halvårsrapporten om mannens hjerterytme. Til tunge pust fra ham som lå på benken og ble undersøkt. Til korte kommentarer mellom legene basert på hva datalistene formidlet av informasjon. Til spørsmål legen stilte som den eldre mannen ikke klarte å besvare. Jeg lyttet, for min tur kom til å si det videre.

Siste gang vi var der, skjønte både legene og jeg at det ikke var mer hjertemaskinen kunne gjøre. Ingen forandring i medisiner eller i innstillinger kunne hjelpe mot det som måtte skje. Den eldre mannen søkte likevel livsmot – slik han alltid gjorde i disse timene. Livsmot gjennom små justeringer som kanskje kunne gjøre en forskjell. Igjen lyttet jeg. Og det var ikke bare jeg som lyttet. Det var det legen også gjorde. Lyttet til den eldre mannen, intenst og konsentrert. Men denne gangen ikke via datalistenes tikkende formidling. For i mangel av å kunne gjøre noe medisinsk, valgte han å bare lytte. «Hvordan har du det, egentlig? Hvordan merker du utrygg-

heten du beskriver – når blir du redd, og hva er annerledes enn tidligere?»

Legen spurte og den eldre mannen svarte etter beste evne. Heller ikke denne gangen klarte han å svare på alt, og han sa det selv: «Du spør meg om ting som jo egentlig er så nær meg, men her inne blir det så vanskelig likevel – selv om det er ting jeg tenker på hver dag.» Også det lyttet legen til, og sa at han forsto. «Vi har tid til å høre på ufullstendige svar, det er helt greit. Få høre...»

Etter timen var jeg som vanlig innstilt på å formidle videre hva jeg hadde hørt. Men hva skulle jeg velge – skulle jeg si det legen faktisk sa eller det jeg hørte at budskapet hans faktisk var?

Denne gangen trengte jeg ikke hviske videre. Den eldre mannen hadde hørt det som var å høre. Han hadde hørt livsmot der jeg hørte snarlig død. Han hadde hørt håp der jeg hørte håpløshet. Han hadde hørt muligheter der jeg hørte begrensninger. For nettopp gjennom å lytte, intenst og konsentrert, formidlet legen livsmot og håp. For nettopp gjennom opplevelsen av å bli lyttet til, fattet den eldre mannen nytt mot. Det var ikke det ordet legen hvisket, men det var det som kom frem til sistemannen ved bordet. Og det er det som gjelder.

I neste nummer:

- Heroin som analgetikum
- Partnerskifte og svangerskap
- Graviditet som dødsårsak
- Polarekspedisjoner
- Radesyken
- Bør pasienten gjøre som legen sier?

Slik havet rommer dråpen,
slik rommer også dråpen havet.

Ukjent